

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: oponent

Autor/ka práce: Bc. Marek Kroufek

Název práce : Koncept psychického systému v teorii sociálních systémů Niklase Luhmanna

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Bureš

Oponent/tka: Petr Hanzal, Mgr. Mgr., LL.M.

Navržené hodnocení: B – výborně

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíle práce jsou formulovány jasně a závěry odpovídají cílům práce. Práce je dobře strukturována.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autor pracuje s vhodně zvolenými zdroji, které se vztahují k tématu práce i ke zvolené metodě; rozsah literatury odpovídá bakalářské práci. Práce se opírá hlavně o texty v anglickém a českém jazyce.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Práce je zpracována ve formě teoretické stati a v míře odpovídající bakalářské práci využívá primární i sekundární literaturu týkající se zvoleného tématu. Jak autor sám uvádí, jejím limitem je výběr literatury omezený jazykovou bariérou autora na anglické a české překlady Luhmannových prací a anglicky a česky psanou sekundární literaturu. Přesto autor dostatečně pokrývá jak klíčová Luhmannova díla zabývající se psychickými systémy (vlastní téma práce), tak další pro téma práce relevantní Luhmannovy texty (vč. publikovaných přednášek).

Přehledová a analytická část je zpracována přehledně, smysluplně vzhledem k tématu práce, zdařile zachycuje podstatné aspekty tématu a nadto je i podána velmi srozumitelně (což vzhledem k složitosti Luhmannovy teorie a jeho komplikovanému způsobu vyjadřování není samozřejmé). Autor srozumitelně vysvětluje postup své analýzy a odůvodňuje své volby (včetně terminologických). V některých případech by v práci možná bylo vhodné více využívat existujících českých překladů Luhmanna namísto vlastních překladů z angličtiny (jako příklad lze uvést první odstavec kap. 2.3.3, kde je "The concept of a personal system" ("pojem osobní systém" ve Váňově českém překladu Sociálních systémů (str. 129), v Luhmannově originále "Der Begriff personales System") podáván autorem jako "osobnostní systém" a věta "However, the conceptual distinction remains important" (ve Váňově českém překladu Sociálních systémů "Přesto je terminologické rozlišování důležité [...] (str. 129), v originále "Dennoch bleibt die begriffliche Unterscheidung wichtig [...]") je autorem parafrázována jako "ovšem je nutné si uvědomit rozdíl [...], který

je pro koncept osoby klíčový".)

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Práce je argumentačně vyzrálá, zejména ve své přehledové a analytické části. Autor prokazuje dobrou orientaci napříč Luhmannovými pracemi a přesvědčivě podává a propojuje dílčí odkazy na psychický systém v jednotlivých Luhmannových textech. Syntéza modelu smyslově-konstitutivních systémů ve formě schématu na str. 38 je zpracována velmi zdařile, když přehledně shrnuje předchozí závěry z analytické části práce. Model vnitřní struktury psychického systému by možná působil (ještě) přesvědčivěji, kdyby ho autor úžeji propojil s konkrétními úvahami v Luhmannových textech (stávající propojení pouze formou odkazu na kapitolu 2.2 není zcela přehledné a není z něj např. úplně zřejmé, kde a jak přesně Luhmann koncipuje osobnost jako složku psychického systému).

Vzhledem k tomu, jak dobře se autor zhostil analytické části práce, by se autor nemusel obávat ani důkladnějšího rozpracování kapitoly "Kritické zhodnocení teorie". To by mohl učinit např. argumentovaným vysvětlením svého pohledu, užším zacílením zhodnocení na teorii psychických systémů (v práci zmiňované kritiky Habermase, Maturany a Varely a Cadenase a Arnolda se vesměs týkají celé Luhmannovy teorie sociálních systémů, a vzhledem k rozsahu problematiky je tak lze právě nanejvýš zmínit) a/nebo diskusí možných důvodů, proč (slovy autora) "Luhmannův teoretický rámec není často užívaným podkladem pro sociologické práce".

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano, jsou.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí je dobrá. Odkazový aparát je zvládnut dobře (byť některé odkazy není úplně snadné sledovat (např. [Luhmann, 1995: 9n.] v kap. 1.2.1 *Sebereference a heteroreference* odkazuje na úryvek Sociálních systémů, který jen volně odpovídá příslušné části textu práce). Práce je napsána kultivovaným a zároveň dobře srozumitelným jazykem. V práci je velmi málo překlepů, odstranit by šly občas se vyskytující neshody v pádech slov ve větách.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Za hlavní přednosti práce považuji ucelené a přehledné zpracování nesnadného Luhmannova tématu psychického systému a autorem představený model smyslově-konstitutivních systémů (str. 38), který je dle mého názoru dobře využitelný i pro popularizační a vzdělávací účely. Práce má podle mého názoru rezervy v oblasti (zatím spíše naznačeného) kritického zhodnocení teorie psychického systému a jejího praktického uplatnění v sociologii.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

- jaké téma a přístup byste zvolil, pokud byste chtěl na tuto práci navázat v diplomové práci?
- jaké jsou sociologické alternativy konceptu psychického systému a v čem koncept psychického systému tyto alternativy převyšuje?
- jak konkrétně by podle Vás bylo možné využít Luhmannovu teorii psychického systému při studiu umělé inteligence (str. 42 a 43 práce)?
- představuje podle Vás Luhmannova teorie psychického systému "superteorii," tak, jako jí

v Luhmannově pojetí je systémová teorie? Lze jednu nebo druhou falzifikovat?

Celkové hodnocení práce:

Datum:

Podpis: